

Magyar Agrár- és Élettudományi Egyetem

Rippl Rónai Művészeti Intézet

Média Tanszék

Fotográfia Szak, BA

Konzulens: Károly Sándor Áron DLA

Készítette: Kásádácz Kíra

Kaposvár

2023

„Egy életen át ...”

Művészek személyiségének kifejezése

portrékon keresztül

Tartalomjegyzék

Bevezető

1. Személyiség fogalma

1.1 Portré fogalma

2. Kortárs portréművészet

2.2 Személyiség megjelenése a művészetben

3. Műleírás, összegzés

3.3 Elkészült munkák

Bibliográfia

Felhasznált irodalom/Források

Függelék

Ábrajegyzék

„A művészet az a folyamat, amely során az emberek saját érzéseiket és tapasztalataikat alakítják át valami olyanra, amit mások is megérthetnek és átélhetnek.”

Sydney J. Harris

Bevezető

A kultúra meghatározó szerepet tölt be életünkben. Elengedhetetlen az emberiség, és a társadalmi fejlődés szempontjából. Fontos, befolyásoló tényező, mely idővel változáson megy keresztül.

A kultúra örökségünk egy része, mely lehetőséget ad arra, hogy megismerjük és megértsük az előttünk járó generációk gondolkodás módját. Hozzájárul az identitás, az önazonosság és az összetartozás tanulásához és kialakulásához. Minden területre hatással van, a nyelvhasználatunktól, egészen a művészetig. A művészetnek kiemelkedő szerepe van a kultúra fenntartásában és továbbterjedésében. Fő célja, hogy hasson az emberekre. Lényege az inspirálás, az elgondolkodtatás, reflektál régi és új nehézségekre, valamint emlékeztet. A képzőművészet, a zene, a színház és más ágazatok révén megismerhetjük az érzelmeket, gondolatokat és az emberi értékeket. Egyfajta nyelvet alkot. Segít ápolni és megőrizni a hagyományokat, emellett hozzájárul a kreativitáshoz és az innovációs fejlődéséhez, melyek kellenek az előrehaladáshoz és a folyamatos megújuláshoz.

A modernizáció előnyeivel szemben azonban vannak hátrányai is, kiindulópontja a XX. század mérhetetlenül nagy technikai fejlődése a XXI. század felgyorsult világa. Az egyik globálisan is megfigyelhető probléma, az ebből kiinduló elidegenedés, gépiesedés, eltávolodás, az érdeklődés hiánya.

Erre reflektálva diplomamunkám és szakdolgozatom fő témája az ember, alkotó művész.

Olyan kérdésekre kerestem a választ, hogy: Mi a személyiség, miről/miből ismerünk meg valakit? Mi az összefüggés külső megjelenésünk és személyiségünk között? Milyen kapcsolat van a művészek és alkotásaik között a személyiség tükrében? A fotográfia formanyelvén keresztül mit tudhatunk meg egy arcból? Mit lehet, vagy épp nem lehet kiolvasni egy képmásból? Ehhez kapcsolódóan készítettem el 6 darab portrét. Törekedtem arra, hogy az elkészült fotográfiák kifejezzék a képen szereplő ember egyéniségét, jellemét, természetét. Ezen elv mentén haladva, az indíttatásom az volt, hogy bemutassam az általam választott személyeket, és mások is megismerjék őket.

Szakdolgozatomban törekedtem ezen kérdések megválaszolására kezdve a személyiség összetételének elméleti hátterének kutatását figyelembe véve, ahol kétfajta elméleti meghatározást hasonlítottam össze. Majd a portré keletkezésének ismertetésével folytattam. A második fejezetben már a művészet és a személyiség közös vonásaira koncentráltam a kortárs portré művészek és a diplomamunkámat inspiráló három alkotóval foglalkoztam. A harmadik, egyben utolsó rész középpontja a műleírást foglalja magába.

1. Miből, vagy miről ismer meg minket valaki?

A személyiség fogalma kiterjed az emberi viselkedés, gondolkodás, érzelmek és motivációk együttesére, amelyek az egyén egyedülálló és állandó jellegzetességeit határozzák meg. Változását az életkor, a környezet, a kultúra és az öröklési tényezők befolyásolják. A személyiség szerves egységet képez az egyén kognitív, érzelmi és viselkedési dimenzióival, és befolyásolja az élet minden területét, beleértve a munkát, az interperszonális kapcsolatokat és a pszichológiai tényezőket.¹

Sigmund Freud nevéhez fűződik, a pszichoanalitikus elmélet. Ami, a személyiség változatosságáról, a tudattalan konfliktus hatásairól, a pszichológiai folyamatokról és különböző megközelítésekről, valamint a viselkedésről és a mentális állapotokról szól. Freud úgy gondolta, hogy az emberi pszichét három részre lehet osztani: öntudat, tudattalan és a tudatalatti.² Az öntudat az a része a pszichének, amelyet tudatosan észlelünk és irányítunk, míg a tudatalatti az a része, amelyben a tudatunkon kívül tartjuk az érzelmeket, ösztönöket, vágyakat és elfojtott emlékeket. A tudattalan konfliktusok lehetnek a mentális zavarok forrásai. Az ösztönök is fontos tényezők a mentális folyamatokat tekintve, mint például a halálösztön.

Úgy vélte, hogy az emberi viselkedés és gondolkodás alapjai szorosan kapcsolódnak a szexualitás fejlődéséhez. Formálódása már fiatalkorban elkezdődik. Pszichés konfliktusok jellemzik ezt az időszakot, amelyek befolyásolják a személyiség kialakulását.

1 Bővebben információ: <https://semmelweis.hu/pszichiatria/files/2020/11/A-SZEM%C3%89LYIS%C3%89G.pdf> 2023.03.17

2 <https://www.simplypsychology.org/sigmund-freud.html> 2023.04.23

Freud által kifejlesztett terápiás technikák közül a legismertebb a pszichoanalízis. Ez a módszer arra összpontosít, hogy az emberek tudatalattijának mélyebb rétegeibe hatolva azonosítsa és kezelje/megoldja a rejtett konfliktusokat és elfojtásokat. A terapeuta segít felfedezni és megérteni a tudattalan szerepét, az érzelmek és viselkedési minták mögött. Ami által lehetőségünk van változtatni reakcióinkon, gondolatainkon, magunkon, személyiségünkön. Bár Freud elméleteit mai is vitatják, nagy hatást gyakorolt a modern pszichoterápia területén.³

A személyiség másik megközelítése a viselkedésemélet, az amerikai pszichológus Burrhus Frederic Skinner nevéhez fűződik. Az úgynevezett behaviorista megközelítés főként az egyén külső viselkedésének megfigyelésével foglalkozik. Reakció-interakció válaszain alapuló konzekvenciát szűr le. A tapasztalati tanulás által történő megváltoztatására fókuszál.⁴ Híres a feltétlen reflexek és a kondicionálás elméletéről. Kutatásai során megfigyelte, hogy az állatok és emberek magatartása feltétlen és feltételes reflexeken alapszik. A feltétlen reflexek automatikus válaszok, amelyek ösztönösen jönnek létre, mint például a pupilla összehúzódása fény hatására. A feltétlen reflexek azonban nem elégségesek a megértéshez, mert a tanulási folyamat során az egyén módosíthatja habitusát, attitűdjét. Skinner kutatásaival a feltételes reflexekre helyezte inkább a hangsúlyt. A feltételes reflexek tanulási folyamatok révén alakulnak ki, és az egyén viselkedésmódját szabályozza. A feltételes reflexek kialakulása során az egyén tapasztalatokat szerez, és ezek a tapasztalatok vannak rá hatással és befolyásolják. Egyik legismertebb kísérlete a dobozos kísérlet volt, amelyben egy

3 <https://mek.oszk.hu/05400/05478/05478.pdf> 2023. 03. 17.

4 <https://www.verywellmind.com/what-are-jungs-4-major-archetypes-2795439> 2023.04.23.

patkánynak élelem jutalmazásával tanított meg egy adott reakciót. A megközelítésnek az a jelentősége, hogy felhívta a figyelmet arra, hogy az egyén viselkedése tanulással is megváltoztatható. Freud elméletével szemben ez az irány a belső folyamatokra nem ad magyarázatot. Kritika, hogy gyakran túlságosan leegyszerűsíti a pszichológiai jelenségeket. Fontosnak tartom ismerni ezeket az elméleteket ahhoz, hogy diplomamunkámat ezek által jobban lehesse érteni és a képeket ebből az aspektusból is megvizsgálni.

A külsőnkről elmondható, hogy tükrözi egyéniségünket. A megjelenésünk nagyban hozzájárul ahhoz, hogy mások hogyan ítélnék meg minket. Gyakran hallani, hogy az első benyomásnak igen fontos, kiemelkedő szerepe van. Vajon mennyire igaz az a feltételezés, hogy a külső megjelenésünk ténylegesen tükrözi a személyiségünket?

Az egyik leghíresebb kutatás ezen a területen a „hatásos első benyomások” (Effective First Impressions) című tanulmány, amelyet Ambady és Rosenthal (1992) publikáltak a „Journal of Personality and Social Psychology” című folyóiratban. A kutatók azt vizsgálták, hogy az emberek mennyire tudják pontosan megítélni mások személyiségjegyeit a rövid, első találkozáson alapuló benyomások alapján. A vizsgálatban az önkéntesek rövid videókat néztek meg, amelyeken mások csak a testbeszédüket és arckifejezéseiket használták. A résztvevőknek aztán meg kellett ítélniük, milyen személyiségjegyekkel rendelkeznek az emberek a videón. A kutatás azt is megvizsgálta, hogy az egyes személyiségjegyeket mely arcvonásokkal azonosítják a leggyakrabban. Az érzékenység vonásával kapcsolatosan a résztvevők az ajkak alatti bőrredőt, az önkényesség vonásával kapcsolatosan pedig a homlok, az arc és az orr kö-

zötti távolságot azonosították. Az extraverzió vonásával kapcsolatosan a száj szélessége és a szemek távolsága, az együttműködő képességgel kapcsolatosan pedig az arc szélessége és a szemöldök magassága volt a leggyakoribb. Az érzékenység vonására adott válaszok voltak a legpontosabbak, míg az extraverzió és az önkényesség vonására adott válaszok voltak a legkevésbé pontosak. Emellett a női arcokra adott válaszok pontosabbak voltak, mint a férfi arcokra adott válaszok, jellemzők. Az eredmények azt mutatták, hogy az emberek nagyon pontosan meg tudták ítélni mások személyiségjegyeit, néhány másodperc alapján. A kutatás azonban nem állította, hogy a külső megjelenésünk minden esetben ténylegesen tükrözi a személyiségünket. Az emberek ugyanis gyakran tudatosan vagy tudattalanul „játszanak” a megjelenésükkel, hogy pozitívabb benyomást keltsenek másokban. Emiatt a külső megjelenés nem mindig adhat hiteles képet a személyiségünkről.⁵ Az egyén fejlesztésének, az identitásának, az énkép megértésének nagy és elhanyagolhatatlan szerepe van.

5 Ambady, N., & Rosenthal, R. (1992). Thin slices of expressive behavior as predictors of interpersonal consequences: A meta-analysis. *Journal of Personality and Social Psychology*, 63(4), 547-559. <https://doi.org/10.1037/0022-3514.63.4.547>

1.1 Arckép

A portréfotográfia az egyik legrégebbi fotografiai műfaj de a potré már korábban sok más művészei ágazatban jelen volt. Már az ókori Egyiptomban, és Görögországban is kedvelték. A festők, szobrászok által készített arcképek segítettek az embereknek megőrizni az emléküket azokról, akik fontosak voltak, vagy akikről valamilyen történelmi jelentőségű eseményt szerettek volna megőrkíteni.

A középkorban általában az uralkodókról, királyokról és más nemesi személyekről készült. A reneszánsz korban az arckép a festészet és szobrászat terén ismét felkapottá vált, és a művészek több figyelmet szenteltek a részletességnek. Az arckép ma is fontos szerepet tölt be a festészetben, és a modern technológiák lehetővé teszik az arcképek elkészítését sokféle formában, például digitálisan is. Az arcképek nemcsak a személyek fizikai jellemzőit rögzítik, hanem érzelmi állapotukat és személyiségüket is kifejezik amely már az első években előtérbe került a technika megjelenése után. A korai fotók általában hosszú expozícióval készültek, amelyek miatt a modellnek hosszan kellett mozdulatlanul maradnia. Azóta a technológia és a műfaj is sokat fejlődött, és ma már számos különböző stílusú és célú portréfotografiai megközelítés létezik.

Egy olyan műfaj, amely kifejezetten az emberekre fókuszál. A célja, hogy megőrkítsük az adott személy jellemzőit, arcvonásait és hangulatát. A portréfotók lehetnek formálisak, amelyek általában igényes öltözékekben, a hagyományos portréfotó stílusában készülnek, vagy informálisak, amelyek szabadabb környezetben készülnek. A portréfotók célja sem tér el a fotográfia alapvető lényegétől, ez lehet az emlékezés, a bemutatkozás, az önérvényesítés, vagy éppen a marketing. A portréfotók fontos szerepet játszanak

az emberek életében, hiszen azok a megjelenésüket, a személyes stílusukat és az életük pillanatait örökítik meg. Az 1900-as években ennek céljára a vizitkártyák⁶ terjedtek el, ami már tanúbizonyságot adott az emberek kinézetéről.

1.ábra

2.ábra

6 Bővebben olvasható a vizitkártyák lényegéről és feltalálásáról: <https://www.getty.edu/art/collection/person/103KK1> 2023.03.17.

Nemcsak az egyének életében játszottak fontos szerepet, hanem társadalmi szinten is. Az emberi arcok és arcvonások számos információt tartalmaznak, amelyek segíthetnek az emberek felismerésében, a kommunikációban és az érzelmi kifejezések értelmezésében. A portrék készítése során fontos szerepet játszik a fotográfus és a fotózott személy közötti kapcsolat. A fotográfusnak képesnek kell lennie arra, hogy kényelmes légkört teremtsen, és megnyugtatóan hasson a fotózottra, hogy könnyedén tudja kifejezni önmagát a képen. Napjainkban a portréfotók használata különösen elterjedt a közösségi média platformokon, mint például az Instagram-on és a Facebook-on. A személyes és a professzionális profilokban is egyre gyakrabban találhatóak portréfotók, amelyek segítenek a felhasználók bemutatkozásában, az azonosításban és a kapcsolat-teremtésben. Az online világban a portréfotók kiemelkedő fontossággal bírnak, hiszen az emberek szinte mindenféle kommunikációja már a digitális világban zajlik.

Az elmúlt évtizedekben a portréfotográfia számos változáson ment keresztül, amelyek tükrözik a társadalmi és kulturális átalakulásokat. Az egyik legmeghatározóbb újítás a hozzáférhetőség, mivel régen a negatívok birtokában a kép készítői álltak, ma már az interneten adatbázisok és archívumok révén könnyen rátalálhatunk bármilyen képre egy adott „kulcsszó” által. A portréfotózás és a személyiség kapcsolatának további elemzése azt mutatja, hogy a személyiségjegyek és a portréfotók közötti összefüggések nemcsak a fotózott személy viselkedésére és érzéseire korlátozódnak, hanem hatással vannak a nézők érzéseire és reakcióira is. Több kutatás, mint pl.: University of Texas at Austin-nál- „A portréfotózás és a személyiség észlelésének hatása az érzelmi megítélésre”⁷

7 Laura P. Naumann, Simine Vazire, Peter J. Rentfrow and Samuel D. Gosling (2009).

vagy a University of Western Ontario-nál- „Az arcvonások hatása a személyiségi jellemzőkre vonatkozó észlelésre”⁸ kimutatta, hogy a portréfotók értékelésében és értelmezésében a nézők általában a személyiséget is figyelembe veszik, amely egyértelműen befolyásolja a kép értelmezését és az érzéseket, amelyeket kivált. Például a pozitív személyiségjegyekkel rendelkező embereket általában pozitívabban értékelik és kedvezőbb érzelmeket váltanak ki, mint a negatív személyiségjegyekkel rendelkező emberek.

Egy másik érdekes kutatási terület az, hogy milyen hatással van az emberi személyiség a portréfotók készítésére és értelmezésére. A fotográfus személyiségjegyei, értékei és meggyőződései szintén hatással lehetnek a képek készítésére és értelmezésére, és ezeknek az attribútumoknak a megértése fontos lehet a portréfotózásra vonatkozó jobb gyakorlati iránymutatások és az érzelmileg hatékonyabb képek létrehozása érdekében. A portréfotózás és a személyiség kapcsolatának célja, hogy mélyebb betekintést nyújtson a képek és az emberek közötti kapcsolatba, valamint, hogy segítsen javítani a portréfotók hatékonyságát és érzelmi meggyőző hatását.

Egy 2020-ban megjelent tanulmány, amely az „Empatikus hajlamok hatása az emberi arcokra adott válaszokra”⁹ címet viseli. A tanulmány szerint az emberek hajlamosak mások arcából az érzelmeket, és személyiségjegyeket kiolvasni. Az arcok észlelésének módja azonban számos tényezőtől függ, többek között a néző

Personality Judgments Based on Physical Appearance, Pers Soc Psychol Bul. Sage Publication, Texas

8 Laura A. Naumann, Simine Vazire, Peter J. Rentfrow, Samuel D. Gosling, és James J. Potter (2009). The Influence of Facial Characteristics on the Perception of Personality, Journal of Personality and Social Psychology, Elsevier, London

9 Smith, J. D. (2020). Empatikus hajlamok hatása az emberi arcokra adott válaszokra. Pszichológiai Tanulmányok, 25(2), 47-55.

empatikus hajlamaitól. A tanulmányban az is kiemelésre került, hogy az emberek hajlamosak hasonlóságot keresni az arcok között, és a hasonló arcokat általában hasonló személyiséggel társítják össze.

2. Kortárs portréművészet

A kortárs portré az a művészeti ág, amely a XX. és XXI. században jött létre, és az emberek arcát ábrázolja a modern művészet formanyelvével. A kortárs portré azonban sokkal több, mint pusztán az arc egyszerű ábrázolása: egy olyan művészeti forma, amelyben az arcot a művész az adott kor társadalmi, kulturális, politikai és gazdasági kontextusában mutatja be.

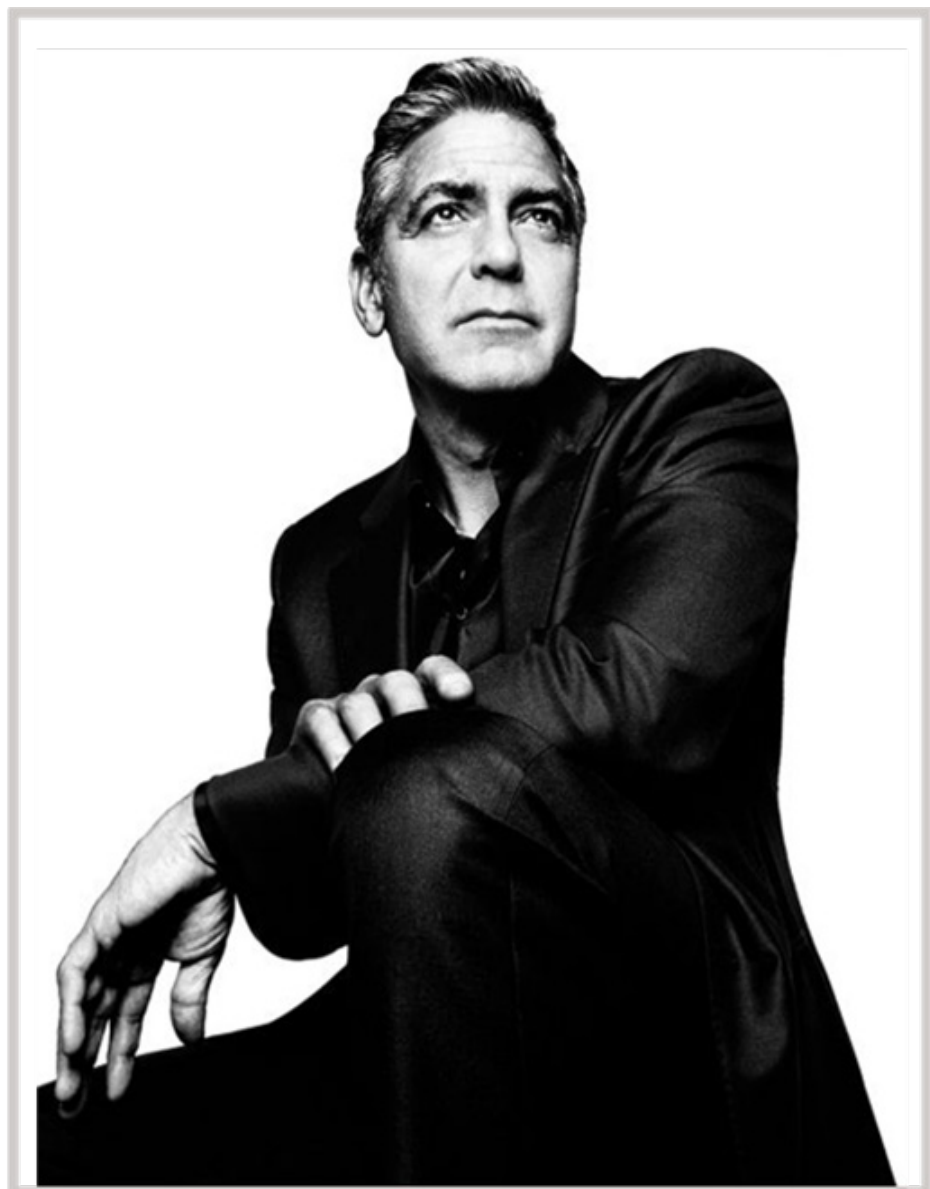
Ez a műfaj a személyiség, az identitás, a kultúra és a társadalom kérdéseit feszegeti. A kortárs portré az elmúlt évtizedekben egyre inkább előtérbe került a művészeti világban. Ennek a műfajnak a népszerűsége az egyik oka annak, hogy sok művész kezdett el foglalkozni a portré készítéssel. A kortárs portré művészete egyfajta nyelv, amely lehetőséget ad arra, hogy a művész kifejezze az emberek személyes élményeit, gondolatait és érzéseit. Az arc az élet egyik legfontosabb kifejezőeszköze, és a kortárs portré ennek a művészeti formáját testesíti meg.

Platon Antoniou, vagy röviden Platon, görög származású portréfotográfus, aki a híres emberek portréfotózására specializálódott.¹⁰ Platon 1968-ban született Athénban, és hamarosan elkezdett érdeklődni a fotózás iránt. Első kameráját még az édesapjától kapta, és azzal kezdte el fényképezni az utcákat, és az embereket, akikkel találkozott. Gyakran fotózta a barátait és az iskolatársait, majd ebből a hobbi tevékenységből egyre inkább munka vált. Mielőtt azonban komolyan foglalkozott volna a fotózással, Platon még katonai szolgálatot is teljesített Görögországban. Ezután elköltözött Angliába, ahol elvégezte a St. Martin's School of Art fotográfia szakát. Itt tapasztalta meg, hogy milyen fontos a portréfotózás, mivel az emberek arcának megörökítése hosszú időn át képes átadni az adott személyt jellemző tulajdonságokat és érzéseket. Az évek során Platon munkássága és hírneve egyre csak nőtt. Sokak szerint a legnagyobb eredménye az, hogy olyan portrékat készített, amelyek képesek a nézőket mélyen megérinteni és elgondolkodtatni.

Azok, akik az évek során találkoztak vele vagy dolgoztak vele, úgy gondolják, hogy személyisége és hitelessége az, ami igazán kiemeli a többi fotóstársától. A fotózás során mindig arra törekszik, hogy megismerje a modelljét, és hogy azokat az érzéseket, amelyeket meg akar osztani a világgal, a lehető legjobban meg tudja örökíteni. Az életútjának legmeghatározóbb eseménye azonban talán az volt, amikor 2013-ban az Egyesült Nemzetek Közgyűlése előtt állt. Az ENSZ-csarnokban együtt fotózott 120 világvezetőt, köztük Barack Obamát, Vladimir Putint, Angela Merkelt és Mahmoud Ahmadinejadot. Platon elmondása szerint a célja az volt, hogy bemu-

¹⁰ Platon munkásságát az alábbi linken lehet még megtekinteni, a weboldal egy 43 perces videót is tartalmaz: https://maimanohaz.blog.hu/2020/04/24/ingyenesen_elerhetove_tet-te_egy_fotosrol_szolo_dokumentumfilmjet_a_netflix 2023.03.19

tassa az embereknek, hogy a világ vezetői valójában csak emberek, akiknek olyan álmuk és vágyuk van, mint bárki másnak. Platon azt állítja, hogy az ő feladata, mint fotográfus, hogy az emberi lényeket megmutassa a világnak. Azt vallja, hogy a fotózás nem pusztán egy technika, hanem egy lehetőség arra, hogy a világ jobbá váljon. Azt szeretné, ha az emberek jobban megértenék egymást, és ha sikerülne megbirkózniuk a világ által felvetett problémákkal. Azt mondja, hogy az emberek szépségét a valódi érzésekben és az életrajzukban találja meg, és az a feladata, hogy ezt az érzést átadja a nézőknek.

3.ábra

4.ábra

Annie Leibovitz, 1949-ben született amerikai fotográfus, akinek neve szorosan összefonódik a modern portréfotózás történetével. Karrierjét 1970-ben kezdte a Rolling Stone magazinnál, és később dolgozott a Vanity Fair¹¹ és a Vogue-nál is. Leibovitz munkái elismertek és ikonikusak, és számos híresség, művész és politikus szerepel a képein. Az újságíró és író Susan Sontag hatására Leibovitz munkái komolyabb mélységgel rendelkeznek, amelyek az emberi szenvedélyeket, az erőt és a sebezhetőséget tárják fel.

A portréi nem egyszerűen csak az alanyok arcát és testét örökítik meg, hanem egész lényüket, személyiségüket és érzéseiket is közvetítik. Munkássága különlegesnek tekinthető, mivel képeinek egyedi stílusa van. Leibovitz munkáját gyakran jellemezték kreatív és innovatív stílusával, amelyet a hagyományos portréfotózásban ritkán látni. A fényképezési módszerei között a természetes fény, a szokatlan beállítások, a dramatikus megvilágítás és a mély színek szerepelnek. Szeret kapcsolódni azzal, akivel dolgozik, és megpróbálja elkapni a pillanatot a fotózás során, hogy valami különlegeset mutasson a képein. Egyik legismertebb fotósorozata, amelyben hírességeket mutat be egyedi módon, a Vanity Fair „Hollywood Portraits” sorozata. A sorozatban olyan sztárokat fotózott, mint Nicole Kidman, Scarlett Johansson és Johnny Depp. Az utóbbi években Leibovitz különféle kampányokkal és projektekkel is foglalkozott. 2006-ban elindította a „Women” nevű kampányt, amelynek célja a nők szerepének és erősségeinek bemutatása volt. A projekt során olyan nőket örökített meg, mint Gloria Steinem, Hillary Clinton és Serena Williams. 2014-ben pedig a New York City Ballet számára készített fotósorozatot, amelyben a balett sztárjait ábrázolta.

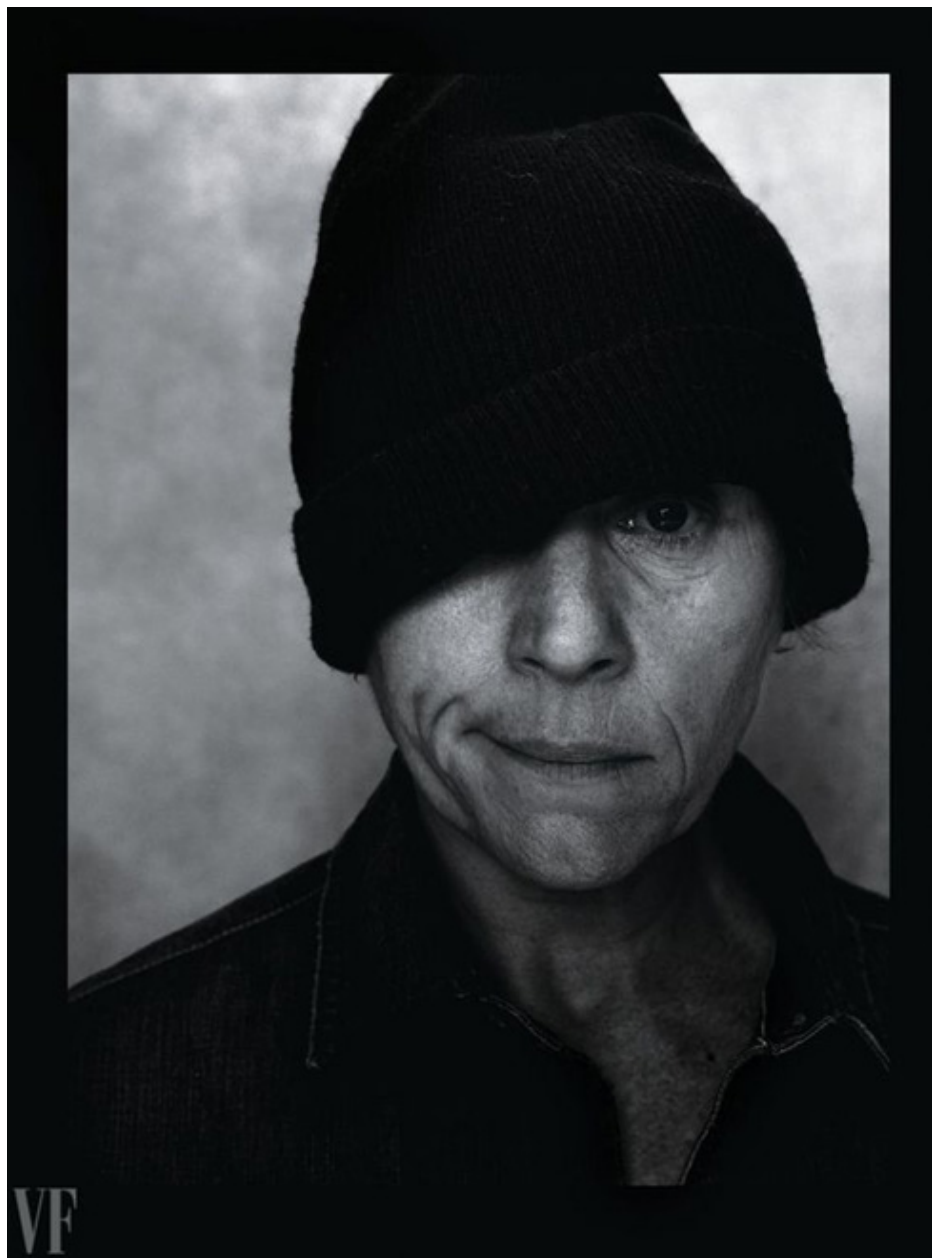
11 <https://www.vanityfair.com/contributor/annie-leibovitz> 2023.03.19.

Annie Leibovitz életműve a fotózás sokrétű lehetőségeit mutatja be, és évtizedek során az egyik legmeghatározóbb portréfotósá vált. Munkássága örökítette meg a kor nagyjait és azokat az eseményeket, amelyek hatással voltak a történelemre.¹²

12 <https://www.biography.com/artists/annie-leibovitz> 2003.03.19.

5.ábra

6.ábra

Martin Schoeller az egyik legismertebb portréfotós New Yorkban. Az 1968-ban született német fotós a 90-es évek közepén települt át az Egyesült Államokba, ahol rövid ideig a Richard Avedon stúdiójában dolgozott. Ezt követően önálló fotós és a New Yorker magazin állandó munkatársa lett.

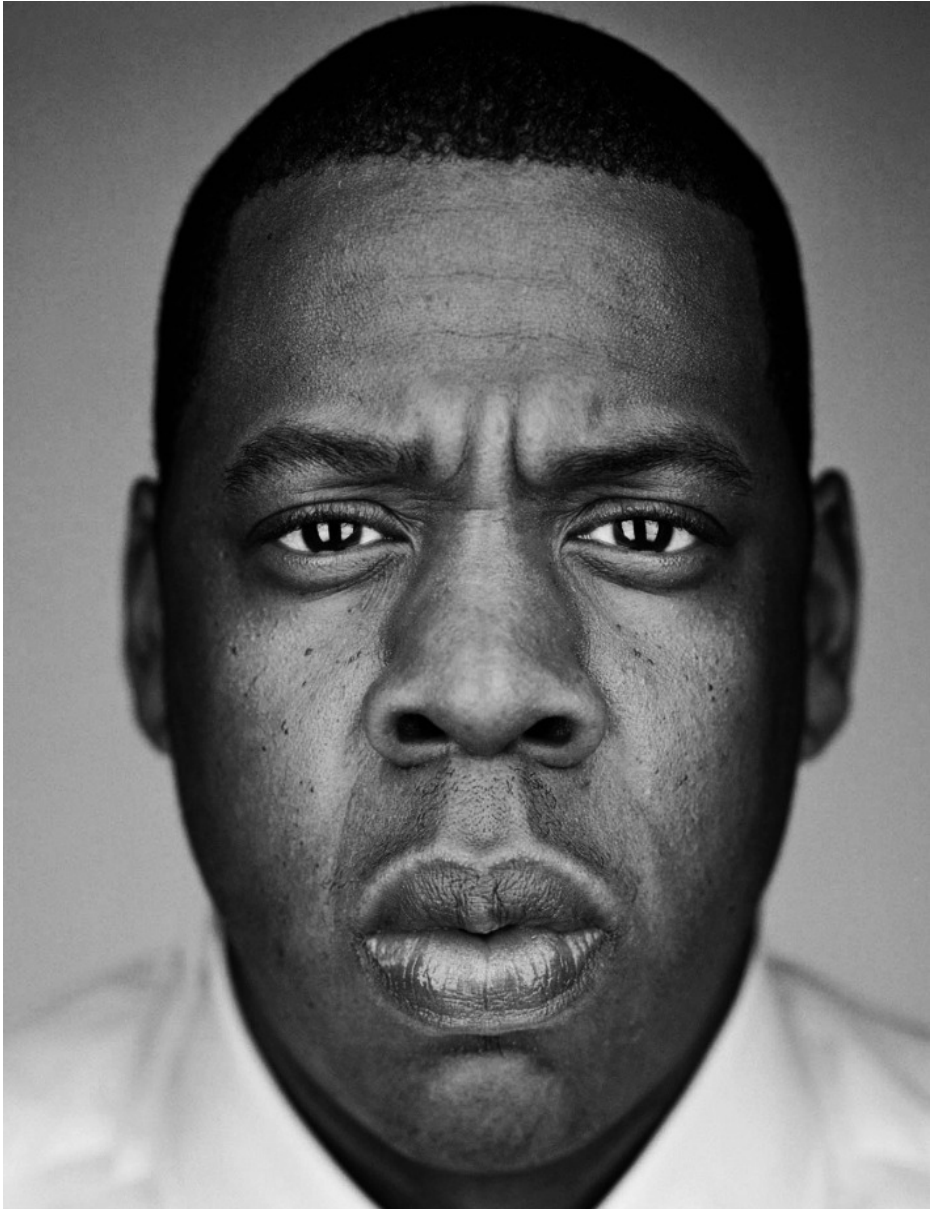
Schoeller leginkább a hiperrészletes közeli felvételeiről híres, amelyeket a Close Up című sorozatában mutat be. A sorozatban portrékat készített számos hírességről, többek között Barack Obamáról, Angelina Jolie-ről, George Clooney-ről és Meryl Streep-ről. A fotói általában nagyon közelről készülnek, a modell arcát részletekre bontva. Egyesek szerint a fotói torzítják a valóságot, de Schoeller úgy gondolja, hogy azok a valóság egy részét mutatják be, amelyet másképpen nem lenne lehetőség látni.

A fotós számos más sorozatot is készített, amelyek közül az egyik legismertebb a „Female Bodybuilders” című sorozat, amelyben az edzőtermekben található izmos nők portréit készítette. A fotói ebben a sorozatban is nagyon közelről készültek, és bemutatták a nők testének nagyon részleteit. A fotós munkái a világ számos múzeumában, köztük a Smithsonian Nemzeti Múzeumban, a Musée de l’Elysée-ben és a National Portrait Gallery-ben láthatóak. Számos díjat nyert, köztük a Sony World Photography Awards, a National Portrait Gallery Portraiture Prize és a World Press Photo.

Martin Schoeller életművének nagy része a portréfotózásról szól, és ahogy mondja, „az emberek az életem”. A fotós azt állítja, hogy minden portréja az adott személy egy részletét mutatja be, és célja, hogy visszaadja a modell valódi személyiségét.

Schoeller egyedi stílusa és megközelítése a portréfotózásban kiemelkedővé teszi őt a szakmában, és munkái továbbra is hatással vannak a portréfotózásnak a művészetére, amelynek segítségével a fotósok mélyebb bepillantást nyújtanak az emberek személyiségébe. Schoeller számos kiadványban jelent meg, köztük a Vanity Fair, a GQ, az Esquire és a Rolling Stone magazinban. A fotós egyedülálló stílusa nem csak a portréfotózásban, hanem a reklám- és divatfotózásban is inspiráló hatással volt másokra. Schoeller számos reklámkampányt fotózott, köztük a Coca-Colát és a Nike-t, valamint olyan divatcégeknek dolgozott, mint a Louis Vuitton és a Prada.

A portréfotózás egyik legmeghatározóbb alakja, akinek stílusa és munkássága örökre beírta magát a fotóművészet történelmébe. A fotós újra gondolta a portréfotózást, és olyan szintre emelte, amelyben az emberi arc több mint csak egy egyszerű arckép. Az ő munkái az egyéniségek mögött álló történeteket és érzéseket mesélik el, és továbbra is inspirálóak és hatásosak a fotóművészeti szakma számára.

7.ábra

8.ábra

2.2 Személyiség megjelenése a művészetben

Az alkotó művészi munkája több tényezőtől függ, amelyek között szerepelnek az egyéni személyiségjegyek, az életút, az értékrend, valamint az alkotó szakmai és technikai tudása. A művész által megjelenített stílus, technika és formavilág is hatással van a művekre. A társadalmi és kulturális környezet, a politikai helyzet és a korábbi művészetek hatása szintén befolyásolják a művész munkásságát. Az alkotó célja, az általa kívánt érzet, hangulat, üzenet vagy gondolat átadása és az alkotás körülményei is befolyásolják a művek kialakulását.

Egy művész érzékeny figyelme, valamint a kreatív gondolkodás és inspirációk segítik őt abban, hogy a fenti tényezőket összekapcsolja, és alkotásai révén olyan érzéseket, hangulatokat, értékeket és üzeneteket közvetítsen, amelyek másokat is megérintenek és elgondolkodtatnak. Az alkotói folyamat összetett és sokrétű, és a művész egyéni tapasztalatai, világlátása és kreatív gondolkodása hatással vannak az alkotások műfajára, stílusára és minőségére. A művészi alkotásokat tehát a művész egyedi kreativitása, az inspirációk és a környezet által adott hatások együttese határozza meg.

Az emberi személyiség megjelenése és kifejezése a művészet számos ágában megfigyelhető. A festmények, szobrok és más művészeti alkotások gyakran tükrözik az alkotók személyiségét és érzelmi állapotát. Az alábbiakban két különböző forrás alapján vizsgálom meg, hogy hogyan jelenik meg a személyiség a művészetben.

Az első forrásunk Carl Gustav Jung svájci pszichológus műve, aki az 1900-as évek elején kezdte kidolgozni az analitikus pszichológiát. Jung szerint az emberi psziché összetett rendszer, amelyet az általa úgynevezett archetípusok határoznak meg. Az archetípusok olyan örökérvényű pszichikus szimbólumok, amelyek minden emberben jelen vannak. Jung szerint az alkotók az archetípusokra és a kollektív tudattalanra való kapcsolódáson keresztül képesek megjeleníteni a személyiséget a műalkotásokban.¹³

A második forrásunk Susan Cain „Csend - A csend ereje az olyan emberek számára, akiknek a hangos világban kell élniük” című könyve. A könyvben Cain azt vizsgálja, hogyan hat a személyiség az emberek viselkedésére és teljesítményére. A könyvben számos példát említ arra, hogy az introvertált emberek általában csendesebb, visszahúzódóbb stílusú művészek, míg az extrovertáltak inkább élénkebb, intenzívebb művészeti alkotásokat hoznak létre. Cain szerint az introvertáltak általában hajlamosabbak a részletgazdagabb, finomabb művészeti alkotásokra, míg az extrovertáltak inkább a nagyobb hatású, erőteljesebb művekre összpontosítanak.¹⁴

13 Jung, Carl Gustav. „Modern Man in Search of a Soul.” Harcourt, Brace & World, Inc., 1933

14 Cain, Susan. „Csend - A csend ereje az olyan emberek számára, akiknek a hangos világban kell élniük.” (Quiet: The Power of Introverts in a World That Can't Stop Talking) Jaffa Kiadó, 2013.

Az alkotó szándéka, a nézők érzelmi állapota, az előítéletek és az előzetes ismeretek mind befolyásolják az értékelést. Ugyanakkor a művészet és a fotográfia is lehetőséget ad arra, hogy az emberek megmutassák a személyiségüket. A portréfotók és a képzőművészet sokféle lehetőséget kínálnak arra, hogy az emberek megjelenítsék és megoszthassák az identitásukat a világgal, és így hozzájáruljanak a személyiségük megítéléséhez.

3. Műleírás

„Egy életen át...”

Mint azt a bevezetőben is írtam, a témaválasztásom egy globális problémát jár körül, amely mindenhol jelen van a világban. Ugyan nem sorozatként képzelem el az elkészült anyagot, de ami közös a fényképeken (a beállításokon kívül), az maga az elv, az alkotási folyamat, és a mondanivaló, mely mégis személyenként változik, mert minden ember arca mást mond el. Fontos volt, hogy művészekkel dolgozzak együtt, művészekkel, akik évtizedekkel ezelőtt csöppentek bele szakmájukba, ami az évek során elhivatottsággá vált. Akik rendhagyó és példamutató értékkel vettek/vesznek részt Pécs városának kulturális életében. Munkásságuk, határozottságuk nagyon inspiráló, és meghatározó számomra.

Egy kifejezéssel, mondattal tudnám legjobban jellemezni az ő tevékenységüket: Egy életen át művészetük szerelmesei. Ezért is volt fontos számomra, hogy olyan személyeket válasszak, akik szinte egész életüket a hivatásuknak szentelték. Elkötelezettségük és kitartásuk meghozta gyümölcsét: sikereik és munkásságuk vitathatlan.

Másik szempont a pécsi kötődésükön kívül, az volt, hogy minél átfogóbb műfajokat mutassak be, ami a kultúra fontos részét képezi az előadóművészettől, a képzőművészetig. A gondolati háttér összegyűjtését követően a tervezési folyamat került előtérbe. Az inspiráció gyűjtésénél arra koncentráltam, hogy olyan fotográfusokat keressek, akik első sorban portrékat készítettek, „beszélő portrékat”. A kivitelezés ezek után rajzolódott ki: letisztult, főképp az arc vonásaira koncentráló fényképet képzeltem el, ami minél inkább tükrözi a képen látható ember személyiségét. Technikailag egy egységes szürke háttér használata mellett döntöttem, lágy fényt alkalmaztam. A kompozíció hasonló mind a 6 portrén.

A képkivágás sehol sem azonos, változatos, azt tartottam szem előtt, hogy mi illik az egyén karaktréhez, így ebből a szempontból határoztam meg a kiválasztást.

A kiválasztott művészek munkásságát nyomon követtem már ezelőtt is, de személyesen ismeretlenek voltak, így ez kihívást jelentett. A gondolati és elméleti háttérrel követően, a közös munkát megelőzően egy találkozót szerveztem, ahol készítettem egy interjút, aminek formája hanganyag. A második beszélgetésen az interjú alapján még volt lehetőségem kérdéseket feltenni, amik idő közben megfogalmazódtak bennem. Ezt követően került csak sor a portrék fotózására. Mindegyik művésszel külön napon találkoztam, hogy rá tudjak hangolódni a fotózásra.

Összegzés

Összességében nagyon tanulságos volt modelljeimmel a közös munka, melynek során a megismert idős művészek személyisége és munkássága is egyaránt nagy hatással volt rám.

Arról nem is beszélve, hogy milyen éles kontúrral rajzolódott ki számomra, kezdő művész számára az a felelősségteli pálya, melyet mindannyian magukénak tudhatnak, és példaként állhat valamennyi fiatal művész előtt.

Munkám címe „Egy életen át...” kifejezés olyan mély igazságokat rejtő élettapasztalatra utal, mely az alkotói lét hitelességének alapja.

A portré árulkodó kép. Képmás. Tárgya az egyén, az individuum, az egy, a megismételhetetlen. A fotográfus feladata, hogy alkotói figyelme irányuljon teljes mértékben megfigyelésének tárgyára, a modellre. Dolgozatomban az idős, izgalmas, érett arcok ábrázolásán túl nagyon motivált, az arcok mögötti életutak megismerése.

Az előzetes beszélgetések, személyes találkozások során elhangzott életút interjúk nagy segítségül szolgáltak a képalkotás során. Mivel az irányító szerep a fotográfus kezében van - a kép kivágás, a kompozíció, világítás, expozíció időpontja stb., a másik oldalon a kép tárgyát szolgáló modell kiszolgáltatatott helyzetben van, a portré fotó minőségének mégis meghatározó eleme lesz az üzenet, melyet a jól beállított stúdió körülmények között az arc, a tekintet, a kéztartás, a legapróbb ráncok üzennek.

Fontos volt számomra, hogy a modell jól érezze magát a bőrén. A kamera közelsége gyakran gátlásokat okoz, amelyeket nem mindig könnyű leküzdeni. Ezért előre tisztáztuk, hogy segítség lehet, ha valami számára előnyös öltözéket visel, a haja, sminkje legyen komfortos, rendezett. Mivel a portrén a figyelem középpontján az arc és a kifejezés áll, ezért javasoltam, hogy egyszerű, homogén ruházatot viseljenek.

Elkészült munkák

Uhrík Teodóra

Táncművész

Unger Pálma

Színművész

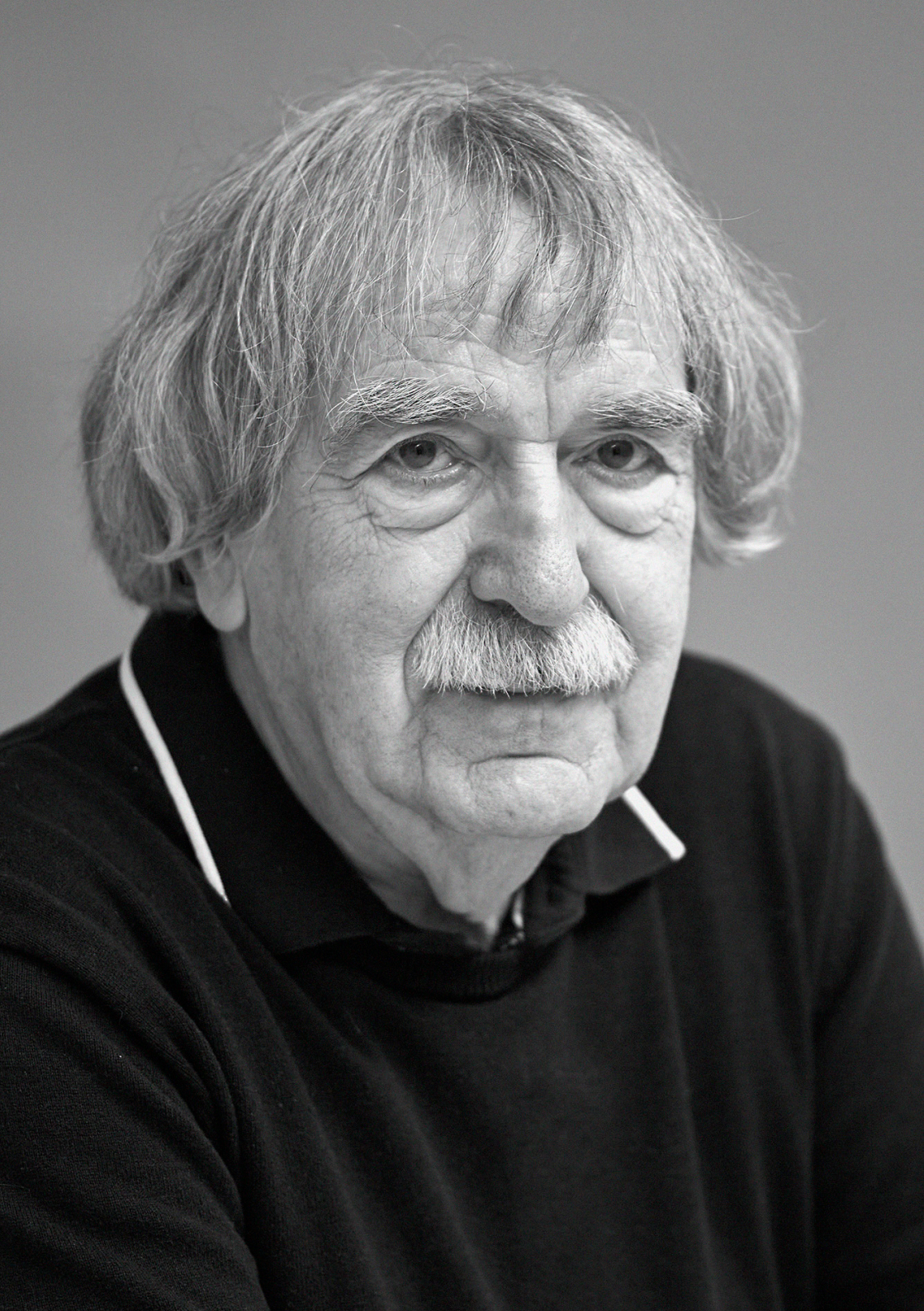
Nagy Márta

Keramikus, porcelántervező iparművész

Pinczehelyi Sándor

Grafikus, festő

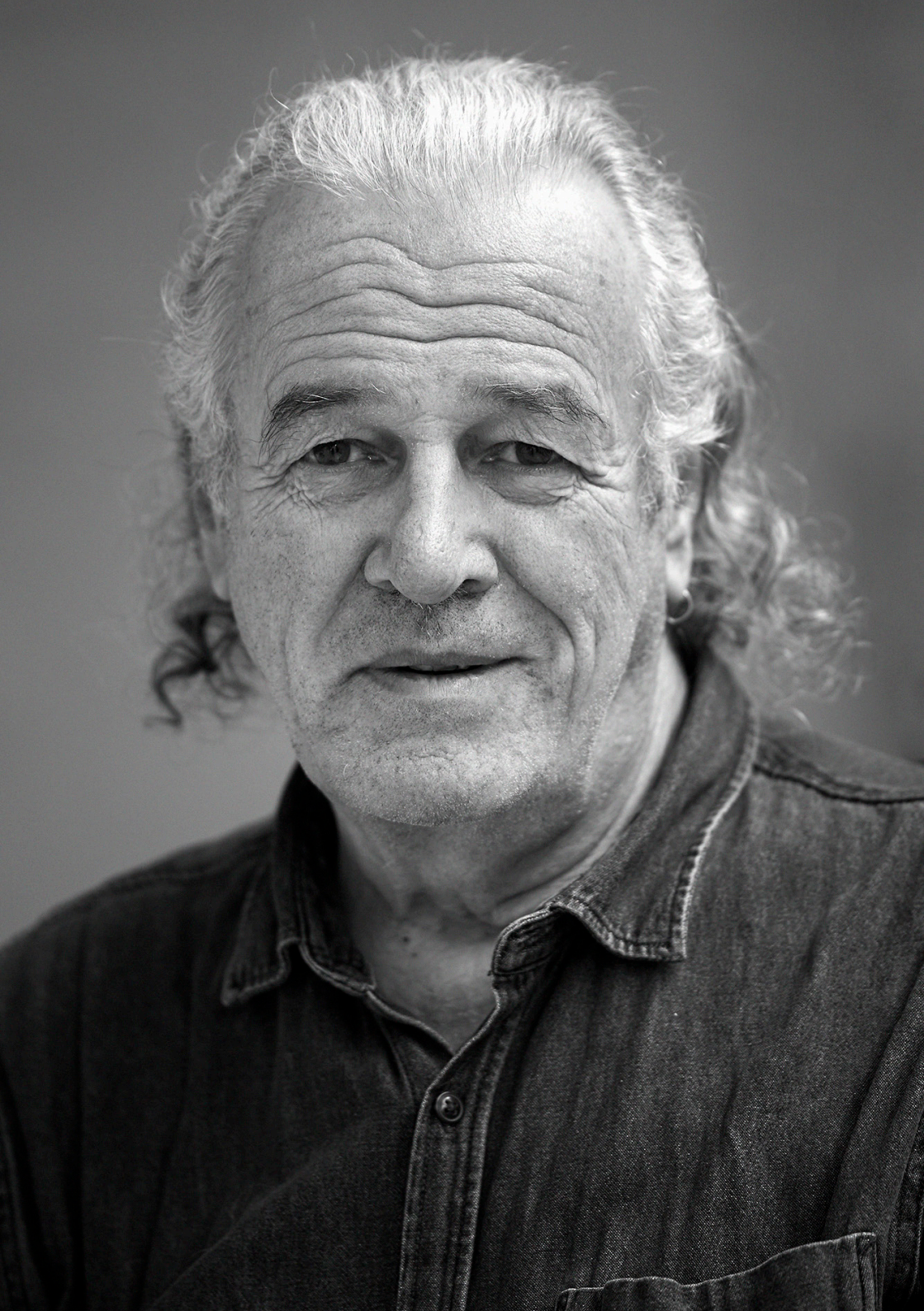
Körtvélyesi László

Fotográfus

Colin Foster

Szobrász

Függelék

Életrajzok

Uhrik Teodóra

Uhrik Teodóra 1943-ban született Budapesten.

Az Állami Balettintézetben végzett, utána rögtön Pécsre szerződött. 1960-ban az Eck Imre által alapította Pécsi Balett Együttes tagja, szólistája, későbbiekben a Pécsi Nemzeti Színház örökös tagja lett. A Pécsi Balett tagjaként bejárta a világot. 1976-ban a Táncművészeti Főiskolán táncpedagógusként diplomázott.

A Pécsi Művészeti Gimnázium és Szakközépiskola tanára 1978-tól, táncművészeti tagozatának igazgató helyettese 1991-2013 között. Növendékei megtalálhatók az ország legjelentősebb balett és táncegyütteseiben és külföldön is.

1996 óta táncművészeti oktatással foglalkozó szakértő, az alapfokú, középfokú, és a felsőfokú táncművészeti oktatás programjainak elkészítése több éves szakértői munkája eredménye.

A 2001/2002 tanévben közreműködésével indult a Pécsi Tudományegyetem Testnevelés és Sporttudományi Intézet keretein belül a modern tánc pedagógus képzés, 2004/2005 tanévben pedig elindult a néptánc pedagógus képzés, melynek szakmai vezetője volt. Jelenleg a Pécsi Balett ügyvezetője, a Pécsi Nemzeti Színház számos prózai produkciójában szerepel.

DÍJAI: Pécs Város díszpolgára (2022), Pécs Város Művészeti Díja - Vasarely-díj (2021),

MTSZ - A táncművészetért-díj (2019), TOSZ - A táncművészetért-díj (2018), Pro Civitate

Emlékérem (2014), Bonis Bona-díj (2013), Apáczai Csere János-díj (2011), A Magyar

Köztársasági Érdemrend középkeresztje (2011), Örökös tagja a Halhatatlanok Társulatának

(2010), Martyn Ferenc Alapítvány életmű díja (2008), Életmű-díj

(2005), Kossuth-díj (2002),
A Magyar Köztársasági Érdemrend tisztikeresztje (1997),, Érdemes
művész (1982), Liszt
Ferenc-díj (1976), Pro Communitate, Pro Urbe, Pedagógus Nívó-díj

Unger Pálma

„Unger Pálma 1946-ban született Budapesten. Szülei, Unger Rudolf és Nagy Baba, szintén színészek voltak. 1965-ben táncosnőként kezdte a pályáját az Állami Déryné Színházban.”¹⁵ 1967-1972 között a Miskolci Nemzeti Színház, 1972-1974 között a debreceni Csokonai Színház tagja volt. 1974 óta a Pécsi Nemzeti Színház színésznője. Férjével, N. Szabó Sándorral, aki 2011-ben elhunyt, hosszú évekig vezették a Sziporka Gyermekszínházat is. Pályájuk, úgy mint magánéletük, harmonikus kapcsolatban telt.

Számtalanszor alkottak a színpadon is párt, a Csárdáskirálynő Bónijától és Stázijától kezdve a Hamlet Claudiusáig és Gertrudjáig széles skálán mozog a szerep repertoár. Naiva szubrettként kezdte pályafutását, mostanában meg leginkább idős komika szerepek találják meg a mai is aktív művésznőt.

A magas rangú Aase-díjat is a mindig kiváló karakterszerepek megformálásáért ítélte neki a Magyar Színházi Társaság. Az elismerést Gobbi Hilda alapította végrendeletében 1989-ben.

Az alapító színésznő ezt írta a díjról: „Sajátossága a színészi munkának, hogy a főszereplő több felvonáson keresztül vonja magára a figyelmet. Az epizodistának csak néhány perce, pillanata van; tömörít, mint az író, amikor epigrammát alkot.”

DÍJAK: Magyar Köztársaság Ezüst Érdemkeresztje, Miniszteri dicséret 1980,

Szekszárd város Nívódíja 1982, Szendrő József-díj 1998, Szent György Lovagrend tagja

1998, Pro Communitate Emlékérem 2011, Pécs Város Közművelődési Díja 2004, A Pécsi

Nemzeti Színház örökös tagja, Aase-díj 2021

¹⁵ https://hu.wikipedia.org/wiki/Unger_P%C3%A1lma 2023.05.01,

Nagy Márta

Nagy Márta Ferenczy Noémi-díjas keramikusművész 1954-ben született Budapesten.

1979-ben diplomázott a Magyar Iparművészeti Főiskola porcelán szakán, ahol Schrammel Imre tanítványa volt. 1989-1996 között a Magyar Iparművészeti Főiskolán, 1992-től 1996-ig a Magyar Iparművészeti Főiskola Mesterképző Intézetében oktatott. 2000-ben a Pécsi Tudományegyetem Művészeti Karának Doktori Iskolájában DLA fokozatot szerzett. 2001-től a Pécsi Tudományegyetem Művészeti Kar docense, ahol 2003-ban habilitált. 2005-től a PTE Művészeti Kar Doktori Iskola témavezetője, a Doktori és Habilitációs Tanács tagja. 2007-től kinevezett egyetemi tanár. 2010-2013 között a Média- és Alkalmazott Művészeti Intézet igazgatója.

2013-2020 között a Kerámia Tanszék vezetője. 2020-tól Professor Emerita.

1979 és 1984 között a Hollóházi Porcelángyár, 1984 és 1988 között a budapesti Gránit Csiszolókorong és Kőedénygyár tervezője volt. 1996-tól a Herendi Porcelán Manufaktúra Rt. megbízásos tervezője, 1998-2005 között a Zsolnay Porcelánmanufaktúra Zrt. több tervezési programjában vett részt. Műtermében szabadkézi alakítással egyedi kerámia és porcelán plasztikákat készít. Munkája során számos technikát, égetési eljárást alkalmaz.

Műveinek festése, színhasználata egyéni stílust tükröz. Gyári formatervezőként kezdett el dolgozni, a 80-as évek végétől lett művészetében meghatározó a plasztikai formálás.

Szimbolikus elemeket (nap, hold, hal, madár, hajó) mintáz samottos anyagból. Formaalakításában az egyszerűség, az archaikus jelleg az uralkodó. A 90-es évek második felétől mind gyakrabban használ porcelánt.

Művei kiszínesednek, karakteres felületkitöltő eszközévé válik az arany- és az ezüsthólia. Legnagyobb léptékű köztéri munkája a PTE Tudásközpont kerámia burkolatának tervezése, valamint a Hamtunnel Delft (Hollandia) alagút burkolata.

A Nemzetközi Kerámia Akadémia (AIC) tagja. Állandó tagja a Terra Gallery, Delftnek, és a világ minden táján meghívott előadója és vendége kerámia szimpóziumoknak.

LEGFONTOSABB DÍJAK: III. Nemzetközi Szilikátművészeti Triennálé 1. díj 2011, Magyar Köztársasági Arany Érdemkereszt 2009, Magyar Termék Nagydíj (Zsolnay Porcelánmanufaktúra Zrt. Eosin fali virágok) 2003, 1st World Ceramic Biennale WOCEK, Korea, Diploma 2001, Magyar Termék Nagydíj (Herendi Porcelánmanufaktúra Zrt.) 1999, Ferenczy Noémi-díj 1999.

Pinczehelyi Sándor

„Pinczehelyi Sándor Munkácsy Mihály-díjas magyar grafikus, festő, Szigetváron született 1946-ban.

1964-ben érettségizett a pécsi Művészeti Gimnáziumban. 1966 óta kiállító művész. 1966-1970 között a Pécsi Tanárképző Főiskola magyar - rajz szakos hallgatója volt. 1969–1977 között a pécsi Janus Pannonius Múzeum grafikus és restaurátora volt. 1977-1999 között a Pécsi Galéria igazgatójaként dolgozott. 1992-ben a Római Magyar Akadémia ösztöndíjasa volt.

1999 óta a Janus Pannonius Tudományegyetem Művészeti Karának oktatója, egyetemi docense. 2001-2005 között a Vizuális Művészeti Intézet igazgatója volt.”¹⁶

Pinczehelyi Sándor a magyar neoavantgárd második generációjának tagja. Pályája a konstruktivizmus nyelvét megújítani vágyó és tájbeavatkozásokkal kísérletező Pécsi Műhelyben indult. 1972-ben kezdte el kialakítani a munkásmozgalom jelképeire (csillag, utcakő, sarló és kalapács) épülő, az évtizedek folyamán védjegyévé vált ikonográfiát. Konceptuális, de sok tekintetben a pop arthoz – és közép-európai módozataihoz – is kötődő alkotói gyakorlatára során a politikai rendszer önmitizálásában is kulcsszerepet játszó „forradalmi” szimbólumokról lefejt a propagandisztikus-totális tartalmakat, és ironikus gesztussal eredeti funkciójukban mutatja fel, azaz „visszatárgyasítja” őket.

A nyolcvanas évek elején ez, a művész magánmitológiáját meghatározó motívumkészlet a PFZ (piros, fehér, zöld)-tematikával bővült: a magyar trikolor színei a velük megjelölt termények nemzeti exporttermékké alakulásának, a jel és az árucikk bonyolult kapcsolatának kérdéseit, egyúttal ember és természet viszonyának problémáját is felvetik.

Aktív kiállító, csoportos és egyéni kiállításai rendszeresek, közgyűjteményekben. Magyarországon és Európa számos országában is megtalálhatóak munkái.

¹⁶ [https://galeriasavaria.hu/termek/keszletek/kep-grafika/4279461/PINCZEHE-LYI-SANDOR-\(1946-\)-Onarckep-1977.-168-200./](https://galeriasavaria.hu/termek/keszletek/kep-grafika/4279461/PINCZEHE-LYI-SANDOR-(1946-)-Onarckep-1977.-168-200./) 2023.05.01

DÍJAK: Munkácsy-díj 1989, Pro Communitate díj 1994, Magyar Köztársasági Érdemrend kiskeresztje 1997, Érdemes művész 2004, Kiváló művész 2009, Tüke-díj 2018, Pécs város díszpolgára 2021.

Körtvélyesi László

Más néven Körte, 1948-ban született, Mosonmagyaróváron. Érettségijét Sopronban szerezte. A fotózás előtt erdészettel és vadászattal foglalkozott. Kezdetben hobbiból fényképezett aztán a technika szerelmese lett. Légifelvételek készítésével, műtárgyak reprodukcióival, aktokkal foglalkozik leginkább, másik kedvenc témája a természet és annak szépsége, de nem áll tőle távol a műtermi fényképezés sem.

A Mecseki Fotóklub tagja 1972-óta. A fényképek készítése mellett tanított is például: 1980-1988-ig a Tanárképző Főiskolában illetve a PTE Művészeti Karán. 2000-től a Pécsi Nemzeti Színház fotósaként dolgozik.

Fotográfus és tanári pályafutása mellett könyveket is írt: 1995-ben kiadott KÖRTE könyvet, 1996-ban kiadott Történelmi Séták Pécs, 1999-ben 8 Pécs-Baranyai Képzőművész, Körterotika 1999, 100 Pécsi Panoráma 1998, Bencsik István 1997, Keserű Ilona 1982-2008 katalógus, Pécsi Portrék/ Harnóczy Örszel/ 1998, Magyarországi Német Népviseletek 2001, Pécsi Balett 2010, 2015 Rétfalvy Sándor 2006, Molnár Sándor 2008, Vadászok Vadászotthonok 2009, Szigetközi Körténetek(Regény) 2016, Baranyai Horvát Népviseletek 2016-2022 /4 kötet/, Dobány Sándor 2015, Állapotfelmérés művész portrék 2019, Kerészfi Ágnes 2020

Fontosabb kiállításai: 1987, 1998,1999, 2022 Művészetek Háza, Pécs, Pécsi Kisgaléria 1992, München, Stuttgart, Wien 1994, Budapest 1995, Arthusz Galéria, Fondéria Galéria 1997, Mosonmagyaróvár 2000, Lyon 2006 Nick Galéria 2015, 2022 . Pécsi Balett 2021.

Kitüntetések, elismerések : 1987 Művészeti alap felvétel, 1996 Baranya megye művészeti díja,
2019 Magyar Fotóművészek Szövetsége felvétel, 2020-ban Pécs város Pro Civitate díj.

Colin Foster

Colin Foster Bromley-ban született 1954-ben.

Tanulmányait 1972-77 között angliai felsőoktatási intézmények (Leicester Polytechnic, Trent Polytechnic, Manchester Polytechnic) művészeti fakultásain végezte. B.A.Hons. fokozatot szerzett a Fine Art a Trent Politechnik, majd M.A.Fine Art fokozatot a Manchester Politechnik iskolákban.

1977 óta járja a világot különböző rangos nemzetközi ösztöndíj támogatásokkal. 1984-ben a köztéri szobrászat tanulmányozására jött Magyarországra, 1985-ben Palkonyán telepedett le, ahol műtermet nyitott. Jelenleg is Pécestől nem messze él, ahol műtermében folyamatosan alkot. Művei rendszeresen láthatók egyéni és csoportos kiállításokon.

Magyarországra érkezése után nagyon aktív művészi és művészet szervezői életet élt, számos szimpózium szervezője, illetve résztvevője. Főbb helyszínek: Bréma; Budduso; Lenti; Burkina Fasso; Digne les Bains; Fujimi (J); Mayen; Rusovce; Nemzetközi Gránit Szimpózium, Lendva, Szlovénia; Nemzetközi Jégszobrász Szimpózium, Oulu, Finnország(díjazott); Nemzetközi Hószobrász Szimpózium, Luleå, Svédország; Nemzetközi Faszobrász Szimpózium, Kőszobrászat Szimpózium, Carlos Paz, Argentína.

1976-1987 között vendégtanár különböző brit egyetemeken, 1989-89 vendégtanár az Europäische Akademie Für Bildende Kunst-ben (Trier, Németország), 1991-től több finnországi egyetemen meghívott oktató. 1999-ben tanított először a Lappföldi Egyetemen és Ouluban.1997-től először óraadó a Janus Pannonius Tudományegyetemen (ma PTE), 1999-től folyamatosan a PTE Művészeti Kar oktatója.

Oktatott tárgyak: szobrászat, kőszobrászat, Land-Art. Doctor of Liberal Arts fokozatot szerzett a Pécsi Tudományegyetemen 1997-ben, majd habilitált 2004-ben, egyetemi tanár lett 2006-ban.

A PTE Művészeti Kar dékánja és a Szobrászat Tanszék vezetője volt 2005-2012 között. 2011-től 2020-ig a PTE Művészeti Kar Doktori Iskola vezetője.

FONTOSABB DÍJAK: A Nemzetközi Jégszobrászati Fesztivál (Oulu, Finnország) díja, (Matinlaurival és Pernuu-val közösen) 1996, Baranya Megye Művészeti Díja 1997, Nemzetközi Képzőművészeti Szimpózium (Dubai, UAE) szobrászati díja 2006, Magyar Érdemrend Lovag Keresztje 2012, Az Év Kiemelkedő Publikációja Díj PTE 2013, Munkácsy-díj 2015, Bienala international de picture grafică sculptură, Arad (szobrászati díja) 2017.

Bibliográfia

Cain, Susan. (2013) „Csend - A csend ereje az olyan emberek számára, akiknek a hangos világban kell élniük.” (Quiet: The Power of Introverts in a World That Can't Stop Talking) Jaffa Kiadó

Cotton, C. (2014). The Photography as Contemporary Art (3rd ed.). Thames & Hudson.

Edwards, E., & Hart, J. (2004). Photographs object histories: On the materiality of images. Routledge.

Gan, S., & Lee, T. W. (2019). The Personality of the Photographer. Journal of Personality

H. Davis, (2011). „Personality and Portraiture: Some Ideas on the Relation between the Two”, Visual Communication, Vol.

Henri Cartier-Bresson. (1999) The Mind's Eye: Writings on Photography and Photographers. Aperture.

Jung, Carl Gustav. (1993). „Modern Man in Search of a Soul.” Harcourt, Brace & World, Inc.

Kismödi, E. (2009). A kép mint önreprezentáció.

Laura P. Naumann, Simine Vazire, Peter J. Rentfrow and Samuel D. Gosling (2009).

Larsen, R. J., & Buss, D. M. (2017). Personality psychology: domains of (saját fordítás)

Smith, J. D. (2020). Empatikus hajlamok hatása az emberi arcokra adott válaszokra. Pszichológiai Tanulmányok

Suler, J. (2004). The online disinhibition effect. Cyberpsychology & behavior

Webográfia

<https://acrsa.org/hu/index.php/emlekerem/2-uncategorised/56-koertvelyesi-laszlo> 2023.04.16.

<https://artportal.hu/lexikon-muvesz/kortvelyesi-laszlo-1646/> 2023.04.16.

https://artportal.hu/lexikon-muvesz/nagy_marta_1 2023.04.15.

<https://artportal.hu/lexikon-muvesz/pinczehelyi-sandor-202/> 2023.03.18.

<https://colinfostersculptor.com/colinfostersculptor-com-bemutakozas/?fbclid=IwAR3o2bPVuMfwOgenRRNPltYQr9jenQorEmgtP13379vrPuSeh0TGMWWC9mQ> 2023.03.18.

[https://galeriasavaria.hu/termekek/reszletek/kep-grafika/4279461/PINCZEHELYI-SANDOR-\(1946-\)-Onarckep-1977.-168-200/](https://galeriasavaria.hu/termekek/reszletek/kep-grafika/4279461/PINCZEHELYI-SANDOR-(1946-)-Onarckep-1977.-168-200/) 2023.05.01.

https://hu.wikipedia.org/wiki/Unger_P%C3%A1lma 2023.03.18.

https://maimanohaz.blog.hu/2020/04/24/ingyenesen_elerhetove_tette_egy_fotosrol_szolo_dokumentumfilmjet_a_netflix 2023.03.19.

<https://martinschoeller.com/About> 2023.04.17.

<https://pea.lib.pte.hu/bitstream/handle/pea/3581/kovacs-balint-zsofia-phd-2014.pdf?sequence=1&isAllowed=y> 2023. 03. 15.

<https://szinhaz.org/szinhazi-hirek/ulrik-teodora-megkapta-az-erdemrendet-25266.html> 2023.03.14.

<https://www.biography.com/artists/annie-leibovitz> 2023.03.19.

https://www.libri.hu/konyv/ulrik_teodora.a-tancolo-muzsa-a-balet-t-va-razslatos-vilaga.html 2023.03.14.

<https://www.ludwigmuseum.hu/alkoto/pinczehelyi-sandor> 2023.03.16.

https://www.nagymarta.hu/index_start.html 2023.03.16.

<https://www.pecsibalett.hu/team> 2023.03.15.

<https://www.simplypsychology.org/sigmund-freud.html> 2023.04.23

<https://www.simplypsychology.org/sigmund-freud.html> 2023.04.23.

<https://www.vanityfair.com/contributor/annie-leibovitz> 2023.03.19.

<https://www.verywellmind.com/what-are-jungs-4-major-archetypes-2795439> 2023.04.23.

Ábrajegyzék

1. ábra: <https://www.getty.edu/art/collection/person/103KK1> 2023. 04. 27.
2. ábra: <https://www.getty.edu/art/collection/person/103KK1> 2023. 04. 27.
3. ábra: <https://hu.pinterest.com/pin/486318459772895722/> 2023. 04. 28.
4. ábra: <https://hu.pinterest.com/pin/296111744247484135/> 2023. 04. 28.
5. ábra: <https://hu.pinterest.com/pin/83035186870187064/> 2023. 04. 28.
6. ábra : <https://hu.pinterest.com/pin/2885187251845938/> 2023.04.28.
7. ábra: <https://hu.pinterest.com/pin/727472146035018174/> 2023.05.01.
8. ábra: <https://chamberceiling.tumblr.com/post/3563350889/shawn-co-rey-carter-better-known-as-jay-z-jigga> 2023.05.01.

Köszönetnyilvánítás

Szeretném megköszönni Károly Sándor Áronnak viszonzhatatlan segítségnyújtását tanulmányaim kezdete óta.

Köszönöm minden tanáromnak, aki tanított, hogy hozzájárult szakmai és szellemi tudásom megszerzéséhez.

Colin Fosternek, Körtvélyesi Lászlónak, Nagy Mártának, Pinczehelyi Sándornak, Uhrik Teodórának, Unger Pálmának, hogy vállalták felkérésemet és idejüket nem sajnálva vettek részt a közös munkában.

Külön köszönet Zábrádi Mariannak a művészek felkutatásában nyújtott segítségéért.

Hálával tartozom édesanyámnak, Kásádácz Erzsébetnek, aki kitaratóan mellettem állt, biztatott és támogatott minden nehézség ellenére.